

Delegatordning til landsmøte

Dagens situasjon:

I dagens vedtekter § 6 står det «alle medlemmer i Amnesty i Norge har adgang til å møte til landsmøtet. Landsmøtet er vedtaksført med det antall medlemmer som møter. Amnesty i Norges medlemmer som har vært medlem i minst 6 måneder har stemmerett. Medlemmer som innehar lønnet arbeid i Amnesty i Norge har ikke stemmerett på landsmøtet. Stemmegivning kan ikke skje med fullmakt».

Utredning:

På Landsmøtet 2016 ble det foreslått å endre § 6 i vedtektene til:

«Delegater med stemmerett i landsmøtet velges slik: Inntil to delegater fra hver registrert gruppe og inntil ti delegater fra hvert regionmøte. Styrets og valgkomiteens medlemmer og varamedlemmer har stemmerett i landsmøtet. Alle øvrige medlemmer i Amnesty i Norge har adgang til å møte på landsmøtet som observatører. For å kunne velges fra et regionmøte eller fra en gruppe må man ha vært medlem i Amnesty i Norge i minst 6 måneder forut for landsmøtet. Medlemmer som innehar lønnet arbeid i Amnesty i Norge kan ikke velges som delegat med stemmerett til landsmøte».

Forslaget falt i plenum og det ble i stedet vedtatt at det skulle nedsettes et utvalg som skal utrede Amnesty i Norges medlemsdemokrati. Prosjektet har kartlagt og analysert ulike representasjonsmodeller for medlemsdemokrati og hvilke konsekvenser disse modellene ville ha for Amnestys nåværende styringsdokumenter og praksis.

Spesielt grundig har forslaget som ble fremmet på landsmøtet 2016 blitt vurdert. Prosjektet har vurdert utfordringene med dagens situasjon som ble fremmet i vedtaksforslaget:

Landsmøtet reflekterer ikke organisasjonen på region eller gruppe-nivå

I dag er gruppestrukturen i Amnesty i Norge relativt løs. Medlemmene i gruppene kommer og går, og medlemmer bytter grupper etter hvor de bor, studerer og lignende. Mange av medlemmene er enkeltaktivister uten gruppetilhørighet fordi det ikke eksisterer grupper der de bor, eller fordi de ikke ønsker å tilhøre en gruppe. Prosjektet mener derfor at i dagens situasjon ville det være uheldig å velge delegater etter gruppetilhørighet.

Prosjektet mener en bedre måte å sikre at landsmøtet reflekterer gruppene og regionene på er gjennom prioriteringene Amnesty i Norge gjør i den nye strategien overfor gruppene. Gjennom å bygge bedre rutiner, styrke opplæringen og skape gode møteplasser, er målsettingen at Amnesty i Norge vil ha mer robuste og flere grupper om noen år. I dette arbeidet ligger deltakelse på regionmøtene og landsmøtene sentralt.

Prosjektet mener at å gjøre deler av regionmøtene til landsmøteforberedende møter,¹ vil styrke regionenes og gruppenes synlighet på landsmøtet.

Det er temmelig tilfeldig hvem som møter på landsmøtet

Prosjektet er enig i uttalelsen, men ønsker samtidig å legge vekt på at noe av kjernen i Amnesty er at det er en grasrotsorganisasjon der enkeltmennesker kjemper for enkeltmennesker. Det skal ikke kreve spesiell kunnskap å få uttale seg om Amnesty. Prosjektet mener det er viktig å ivareta den flate strukturen i organisasjonen der alle medlemmer er en del av noe større og får muligheten til å delta.

---

¹ Se punkt 6: bruke regionmøtene som en landsmøteforberedende arena, s. 24

På den måten skaper organisasjonen en stor og bred bevegelse med mange som engasjerer seg og sammen skaper endring.

I stedet mener prosjektet at organisasjonen kan jobbe for å skape bedre rutiner i Amnesty i Norge med mål om at flere av medlemmene ser på landsmøtet som et fast punkt de alltid deltar på. Ved å legge landsmøtet til våren² og bli en del av den internasjonale syklusen, ved å ha årlige landsmøter³ og ha regionmøter som forbereder til landsmøter et par måneder tidligere,⁴ vil det være mer forutsigbare rutiner for medlemmene å forholde seg til.

Ved å gjøre deler av regionmøtene til landsmøteforberedende,⁵ og ved å utvide Landsmøtet på 1-2-3,⁶ vil nye deltakere få en bedre forståelse av hva de deltar på, og ha bedre forutsetninger for å ta stilling til forslag og fremme egne forslag.

Landsmøtet får alltid en skjev geografisk representasjon

I Amnesty er medlemsmassen fordelt omtrent slik:

Region Øst: 54 %

Region Midt: 14,5 %

Region Nord: 6,5 %

Region Vest: 12,3 %

Region Sør: 12,2 %

På landsmøtene har regionene vært representert slik:

	Stavanger 2008	Tromsø 2010	Oslo 2013	Bergen 2014	Trondheim 2016
Øst	36 %	44 %	59 %	33 %	35 %
Midt	13 %	16 %	10 %	17 %	25 %
Nord	6 %	13 %	10 %	7 %	6 %
Vest	10 %	7 %	6 %	27 %	11 %
Sør	35 %	20 %	15 %	16 %	25 %

Fra tabellen kan en lese at Øst stort sett er underrepresentert, mens Sør er overrepresentert og de andre regionene varierer fra jevn representasjon til en del over. Det er alltid overrepresentasjon fra den regionen landsmøtet holdes i. Medlemsmassen er ikke skjevt representert geografisk på landsmøtene i forhold til sammensetningen for øvrig.

Prosjektet mener at å styrke regionene og de regionale møtene vil bidra til å styrke regionenes deltakelse helhetlig på en bedre måte enn en delegatordning ville løse.

² Se punkt 1: tidspunkt for landsmøtet, s. 9

³ Se punkt 2: årlige landsmøter, s. 10

⁴ Se punkt 6: bruke regionmøtene som en landsmøteforberedende arena, s. 24

⁵ Ibid

⁶ Se punkt 16: Landsmøtet på 1-2-3, s. 32

Det ikke er noen mekanisme som sikrer at delegatene møter forberedt

Prosjektet anerkjenner at en delegatordning kan bety at delegatene som blir valgt føler et større ansvar, og kan ha bedre forutsetninger, for å komme forberedt til landsmøtet. Samtidig forteller Redd Barna i Norge, som har delegatordning, at de opplever at mange av deltakerne ikke møter forberedt.

Prosjektet er av den oppfatning at det er andre tiltak som bedre kan bidra til at medlemmene møter forberedt på landsmøte. Spesielt ved å gjøre deler av regionmøtene landsmøteforberedende,⁷ utarbeide enklere sakspapirer,⁸ styrke Landsmøtet på 1-2-3,⁹ og generelt synliggjøre medlemsdemokratiet, forankre det bedre hos medlemmene og skape bedre rutiner rundt demokratiske møteplasser.

Det er svært enkelt å «kuppe» et Amnesty landsmøte om en liten gruppering skulle ønske å gjøre det

Med «kupp» forstår prosjektet en illegitim og udemokratisk maktovertakelse som fratrar et legitimt valgt styre deres autoritet.

Prosjektet er uenig i at det er svært lett å kuppe et Amnesty i Norge landsmøte. Det er mulig, og organisasjonen kan ikke hundre prosent sikre seg mot kupp så lenge den er en medlemsstyrt organisasjon.

I dag er organisasjonen beskyttet mot kupp ved at en må ha vært medlem i organisasjonen i minst 6 måneder før en har stemmerett på landsmøtet. Amnesty i Norge kan heller ikke vedta noe som motstrider Amnesty Internationals visjon og arbeid (punkt 13 i de internasjonale statuttene). Det betyr at det ikke kan vedtas noe på Amnesty i Norges landsmøte som vil skade organisasjonen eller som motstrider det Amnesty International jobber med.

Prosjektet anbefaler også at Amnesty i Norge ikke sender delegatene til Global Assembly med bundet mandat, som vil si at det ikke skal være vedtak på hva delegatene fra Amnesty i Norge skal stemme. Dette bidrar også til å sikre mot at et eventuelt kupp kan påvirke Amnesty International i særlig stor grad.

Videre mener prosjektet at å endre syklus for styret,¹⁰ bidrar til å beskytte mot kupp ved at hele styret ikke skal settes på valg samtidig.

Ingen deltakere i landsmøtet har ansvar for å bringe landsmøtets diskusjoner og vedtak tilbake til organisasjonen

I dagens situasjon er ikke ansvaret for å bringe landsmøtets diskusjoner og vedtak tilbake til gruppene og medlemmene tydelig forankret. En delegatordning kunne løse denne utfordringen, men prosjektet mener dette også kan gjøres gjennom andre tiltak foreslått i innstillingen.

For eksempel tiltaksforslaget om å benytte seg bedre av potensialet i medlemsmassen i vurderinger,¹¹ ville gi medlemmene en større mulighet for å følge opp organisasjonens arbeid mellom landsmøtene. I tillegg vil bedre rutiner, det å bli en del av den internasjonale syklusen, styrking av

⁷ Se punkt 6: bruke regionmøtene som en landsmøteforberedende arena, s.24

⁸ Se punkt 10: forberedende redaksjonsutvalg, 27

⁹ Se punkt 16: Landsmøtet på 1-2-3, s. 32

¹⁰ Se punkt 4: syklus for styret, s. 17

¹¹ Se punkt 12: høring av medlemmer, s.29

regionmøtene, tettere landsmøter og synliggjøring av medlemsdemokratiet bidra til å skape en mer naturlig oppfølging av landsmøtene blant medlemmer.

Prosjektet mener også følgende problemstillinger vanskeligjør endring til en delegatordning for Amnesty i Norge:

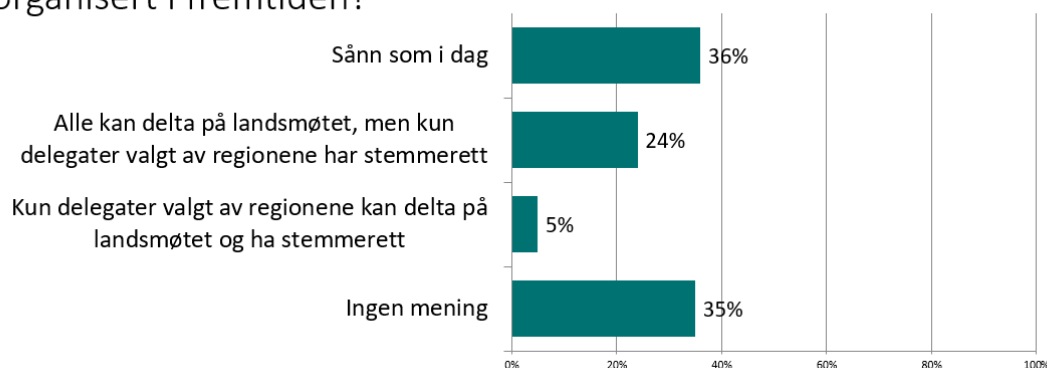
- At Amnesty er en medlemsstyrt organisasjon er grunnsteinen i organisasjonen. En delegatordning kan stå i et motsetningsforhold til strategisk mål nr. 5 om at alle medlemmer skal «ha innsikt i og mulighet til å delta i demokratiske beslutninger slik at de kan involvere seg på ønsket nivå i organisasjonen».
- Det vil være noen utfordringer knyttet til å avgjøre på en rettferdig måte hvordan delegatene skal fordeles og antall delegater som skal delta på landsmøtet.
- En delegatordning kan virke ekskluderende og demotiverende for medlemmer som ikke blir valgt til delegater. En delegatordning kan skape en elite av medlemmer som alltid stiller som delegater, som igjen kan gjøre Amnesty i Norge til en mindre inkluderende organisasjon.
- Det er vanskelig for delegater å representere en gruppe eller region på en god måte når vedtaksforslag kan endre innhold under diskusjonene på landsmøtet. Valget kan til slutt være noe helt annet enn det gruppen eller regionen hadde forhåndsbestemt at deres synspunkt skulle være.
- Organisasjonen ville ved delegatordning bruke mye tid på valg av delegater. Den tiden mener prosjektet kan være bedre brukt på andre ting, som aktivisme og forberedelse til landsmøtet på regionmøtene.
- En delegatordning kan skape en større avstand til styret for medlemmer som ikke stiller som delegater. Dette kan på lang sikt gjøre det vanskeligere å finne representanter til å sitte i styret.
- En delegatordning kan gjøre det mer krevende å få med enkelte medlemmer på landsmøtet, som for eksempel nye medlemmer og ungdom, da de kan være usikre på om de har kompetansen til å være delegat.

Medlemmenes synspunkter

På regionmøtene 2017 kom det frem at medlemmene mener landsmøtet er en viktig arena for inspirasjon og engasjement, og en god møteplass der Amnesty-medlemmene samles. Det er tydelig at medlemmene ønsker at alle medlemmer skal få delta på landsmøte, men det varierte blant deltakerne på regionmøtet om de mente at alle som har vært medlem i seks måneder skal ha stemmerett eller om det skulle være delegatordning.

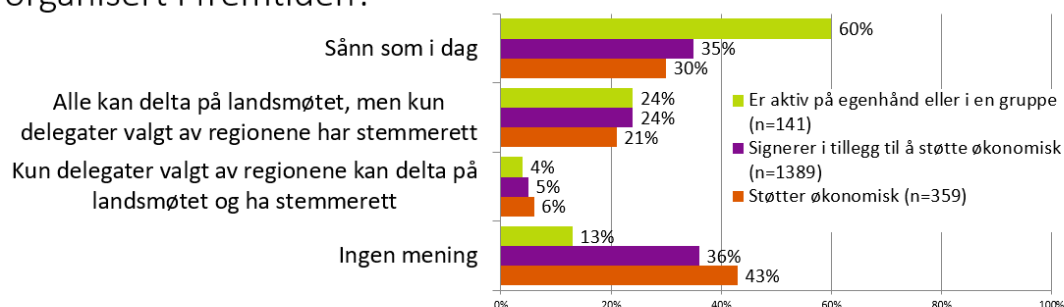
I spørreundersøkelsen som ble sendt ut til alle medlemmer svarte 24 % at de ønsket en delegatordning, mens flertallet på 36 % ønsker å beholde dagens ordning.

I dag kan alle medlemmer i Amnesty i Norge delta på landsmøtet, og alle som har vært medlem i minst 6 måneder har stemmerett. Under landsmøtet 2016 diskuterte medlemmene muligheten for en ny representasjonsmodell hvor regionale delegater blir valgt til å delta på landsmøtet. Hvordan mener du landsmøtene bør være organisert i fremtiden?

Det kommer også tydelig frem fra undersøkelsen at det er de mest aktive medlemmene, som enten er medlem av en Amnesty-gruppe eller på en annen måte er aktive i organisasjonen, som er mest opptatte av å beholde dagens ordning, da 60 % av dem svarte dette i undersøkelsen (se tabell under).

I dag kan alle medlemmer i Amnesty i Norge delta på landsmøtet, og alle som har vært medlem i minst 6 måneder har stemmerett. Under landsmøtet 2016 diskuterte medlemmene muligheten for en ny representasjonsmodell hvor regionale delegater blir valgt til å delta på landsmøtet. Hvordan mener du landsmøtene bør være organisert i fremtiden?

De som er mest aktive, ønsker oftere enn andre å beholde dagens ordning. Andre har oftere ingen mening om dette.

Fra undersøkelsen kan en også lese at det er markant at unge og de som betaler årlige medlemskap ønsker å beholde dagens ordning, mens det er de som kun støtter økonomisk som ikke har noen mening om hvordan Amnesty i Norge skal arrangere landsmøtene.¹²

¹² Se vedlegg 2, medlemsundersøkelsen tabeller, tabell SP15, s. 75

Kun delegater deltar og stemmer

Prosjektet vurderte også muligheten for at kun delegater både deltar og har stemmerett på landsmøtet, men landet på at denne modellen ville ha de samme negative konsekvensene som modellen der alle kan delta og delegater har stemmerett. Denne modellen var også veldig upopulær hos medlemmene. Kun 5 % av de som svarte på medlemsundersøkelsen ønsket en slik løsning.¹³

UK-modellen

Prosjektet diskuterte en modell lik den som brukes i Amnesty i Storbritannia. Der kan alle medlemmer delta og stemme på landsmøtet, men gruppene har 10 ekstra stemmer de kan bruke. Det er vanligvis gruppeleder som disponerer ekstrastemmene på vegne av gruppa, men hvis lederen ikke har mulighet til å delta, vil de velge en annen representant fra gruppa som avgir stemmene.

Fordelen med denne ordningen er at det lønner seg for aktivister å være medlemmer av en Amnesty-gruppe da det gir større mulighet for å påvirke organisasjonen. Ulempen med denne løsningen er at den kan virke urettferdig for medlemmer som ønsker å være med i en gruppe, men ikke har mulighet da det ikke er en gruppe der de bor. Hvis denne modellen skulle fungert i Amnesty i Norge måtte gruppestrukturen styrkes og gruppene gjøres mer robuste, på et helt annet nivå enn det gruppene er i dag. Denne modellen løser heller ikke problemet med bundet mandat, der innhold i vedtaksforslag kan endres drastisk under landsmøtet og gruppelederne ikke lenger vet om de representerer gruppene sine.

Anbefaling:

Amnesty i Norge beholder dagens ordning der alle medlemmer kan delta på landsmøtet og alle som har vært medlem sammenhengende i minst seks måneder før landsmøtet har stemmerett. Utfordringene med dagens ordning som ble lagt frem på landsmøtet 2016 kan løses gjennom andre typer tiltak som er fremmet i denne innstillingen.

---

¹³ ibid